

ARTICLE INFO

Received: 22th January 2023

Accepted: 30th January 2023

Online: 31th January 2023

KEY WORDS

Texnologiya, innovatsion ta'lim, innovatsion texnologiya, axborot texnologiyalari, metod va vositalari.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 20 apreldagi "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2909-sonli qarorida ilg'or xorijiy tajribalarning tahlili asosida bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklarini o'quv reja va dasturlari tuzilishi va mazmunini takomillashtirish, o'quv rejalaridagi fanlar bloklarini optimallashtirib o'quv soatlari hajmini taqsimlash, ta'lim sifatini tubdan yaxshilash masalalari qo'yilgan[1-3].

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Shundan kelib chiqqan xolda "Texnologiya" fani o'qituvchisini yangi davlat ta'lim standartlari, o'quv reja va dasturlari asosida yosh avlodning mantiqiy fikr qila olish, aqliy rivojlanishi, dunyoqarashini, kommunikativ qobiliyati, savodxonligi va o'z-o'zini anglash salohiyatini shakllantirishga, erkin fikrlay olish, o'zgaralar fikrini anglash, o'z fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qila

INNOVATION YONDASHUV ASOSIDA YOG'UCH MATERIALLARDAN ANTIKVAR JIXOZLAR TAYYORLASH TEXNOLOGIYASI

Safarov Feruz Saminjon o'g'li

Termiz davlat universiteti Texnologik ta'lim kafedrasida o'qituvchisi

Termiz, O'ZBEKISTON

E-mail: safarovferuz254@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7663212>

ABSTRACT

Ushbu maqolada innovatsion ta'lim texnologiyalar, uning umumiy o'rta ta'lim maktablari ta'lim jarayonida o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish, o'rni va ahamiyati masalalari yoritilgan.

olish ko'nikmalarini egallashlari, o'quvchilarda kreativ yondashuvni shakllantirish uchun qulay shartsharoitlarni ta'minlashga tayyorlash lozim[4-7]. "Texnologiya" fani o'qituvchisi dars jarayonida o'quvchilarning bir qolipga tushib qolmasligi uchun ilg'or pedagogik va innovatsion texnologiyalarini keng joriy etish bilan birga, o'zining kompetentligini namoyon qilishi orqali o'quvchilarda kreativ yondashuvni shakllantirishni ta'minlaydi. Zamonaviy - kompetentli o'qituvchi kelajak bunyodkori, yangi pedagogik texnologiyalar, nazariyalar, konsepsiyalarning muallifi, ishlab chiqaruvchisi, tadqiqotchisi, foydalanuvchisi va targ'ibotchisi sifatida o'quvchilarda berilayotgan bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga kreativ yondashuvni shakllantiruvchisidir[8]. Zamonaviy - kompetentli o'qituvchi tomonidan dars mazmunidagi asosiy ma'lumotlar va o'quv materiallari shunday taqdim etilishi kerakki, u o'quvchining vizual idrok qilish qobiliyatini

osonlashtirsin. Zero, o'qituvchi ta'lim islohotining bosh ijrochisidir. Bunda har bir o'qituvchini qisqa vaqt ichida juda katta miqdordagi axborot to'plamini o'zlashtirish, qayta ishlash va amalda qo'llay olishga o'rgatish muhim ahamiyatga ega. Uni hal qilishda o'qituvchiga o'qitishning an'anaviy usullari bilan birga innovatsion texnologiyalari jumladan, mediatexnologiyalardan foydalanish yordam beradi. Darsda mediatexnologiyalardan foydalanish o'qitish jarayonini qiziqarli olib borish, har bir o'quvchiga individual-kreativ yondashish imkonini beradi. "Texnologiya" fanidan umumta'lim maktablarida mediatexnologiyalarni qo'llash-fanlararo bog'liqlikni kengaytiradi, mavzularni qo'shimcha ma'lumotlar bilan boyitishni ta'minlaydi[9]. Umumta'lim maktablari o'quvchilarida aqliy qobiliyatlarini jadal rivojlantirish jarayoni kechadi, ularning intellektual salohiyati rivojlanishi uchun asos yaratiladi. O'quv jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish "Texnologiya ta'limi"ning dolzarb masalalarini samarali echish uchun imkoniyat yaratadi. Bunda: -o'quv jarayonini qiziqarli va natijaviyligini ta'minlash hisobiga ta'lim oluvchida o'quv materialini ongli ravishda o'zlashtirish va anglab olish motivatsiyasi ortadi; -mustaqil izlanish, ishlash va o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmasi rivojlanadi; -o'quv mashg'ulotlarining sifat va samaradorligini, har bir o'quvchining o'tilgan mavzuni to'liq o'zlashtirishini ta'minlaydi; - ta'lim oluvchining mustaqil fikrlashini, bilishva o'zlashtirish hissiyotini, maqsadga erishishga intilishlarini, ijodiy tasavvurlarini rivojlantirish hisobiga faol rivojlanishga erishiladi; - sinfdagi barcha

o'quvchilarning faol faoliyat yurishi ta'minlanadi.

MUHOKAMA

Innovatsion va axborot texnologiyalarini ta'lim-tarbiya jarayoniga tatbiq qilishni zamonaviy axborot dunyosining jadal rivojlanishidagi mantiqiy va zaruriy qadam deb xarakterlash mumkin. Media vositalarning (kompyuter, proektor, elektron doska, 3 D printer va h.k.) ta'lim-tarbiya jarayoniga faol kirib kelishi o'qituvchilar kasbiy faoliyatida o'qitishning innovatsion metodlarini, vositalarini, turlarini, shakllarini, umuman, pedagogik texnologiyalarini zudlik bilan joriy etish zaruriyatini keltirib chiqaradi. Innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llashda muhim natijalardan biri - ortiqcha ruhiy va jismoniy kuch sarf etmay, qisqa vaqt ichida yuksak natijalarga erishishdir. Qisqa vaqt orasida muayyan nazariy bilimlarni ta'lim oluvchilarga etkazib berish, ularda ma'lum faoliyat yuzasidan ko'nikma va malakalarni hosil qilish, shuningdek, ta'lim oluvchilar faoliyatini nazorat qilish, ular tomonidan egallangan bilim, ko'nikma hamda malakalar darajasini baholash o'qituvchidan yuksak pedagogik mahorat hamda ta'lim jarayoniga nisbatan yangicha kreativ yondashuvni talab etadi. Innovatsion ta'lim texnologiyalarini majburan qo'llash orqali maqsadga erishib bo'lmaydi. Aksincha, tajribali o'qituvchilar tomonidan asoslangan yoki ular tomonidan qo'llanilayotgan ilg'or texnologiyalardan foydalanish bilan birga ularni ijodiy rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Innovatsion texnologiyalardan foydalanish ta'lim oluvchining o'quv jarayonida mustaqil ishlash, o'z-o'zini tarbiyalash, o'qitish, o'z faolligini oshirish, mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Bundan ko'rinib turibdiki,

o'qitishning yangi pedagogik texnologiyalari qatoriga mediateknologiyalarini kiritish zarurati kundan-kunga oshib bormoqda. Ta'lim-tarbiya jarayonidagi innovatsiyalar, ilg'or pedagogik texnologiyalar, yangiliklar, dars o'tishning interfaol usullari o'z-o'zidan ta'limga kirib kelmaydi. Demak, o'qituvchidan bilim, ijodiy mehnat va kasb mahorat talab qilinadi. Chunki o'qituvchi faoliyati yangilanmasa, ta'limda samaradorlikka erishib bo'lmaydi. O'qituvchi tomonidan o'quvchilarni ijodiy izlanish, faollik, erkin fikr yuritishga yo'naltiruvchi ta'lim shakli, metod va vositalarining to'g'ri tanlanishi darslarning qiziqarli, bahs-munozaralarga boy bo'lishi, ijodiy tortishuvlarning yuzaga kelishiga turtki bo'ladi. Mana shu holatdagina o'quvchilar tashabbusni o'z qo'llariga oladilar, o'qituvchining zimmasida esa ularning faoliyatini ma'lum yo'nalishga solib yuborish, faoliyatni umumiy nazorat qilish, murakkab vaziyatlarda yo'l- yo'riq ko'rsatish, maslahatlar berish hamda ular faoliyatini baholash kabi vazifalar qoladi.

NATIJA

Bugungi kunda texnologiya ta'limda innovatsion texnologiyalardan foydalanishga alohida e'tibor berilayotganining asosiy sababi quyidagilardir: Birinchidan, innovatsion texnologiyalardan foydalanishda shaxsni rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirish imkoniyatining kengligi. Ikkinchidan, innovatsion texnologiyalardan foydalanish o'quv-tarbiya jarayoniga tizimli faoliyat yondashuvini keng joriy etish imkoniyatini

berishi. Uchinchidan, innovatsion texnologiyalardan foydalanish o'qituvchini ta'limtarbiya jarayonining maqsadlaridan boshlab samarali natija olgunga qadar bo'lgan texnologik zanjirni oldindan loyihalashtirib olishga undashi. To'rtinchidan, innovatsion texnologiyadan foydalanish yangi vositalar va axborot usullarini qo'llashga asoslanganligi sababli, ularning qo'llanilishi Kadrlar tayyorlashga qo'yiladigan zamonaviy talablarini amalga oshirishni ta'minlashi. Beshinchidan darslarda innovatsion ta'lim texnologiyalardan foydalanish o'qitish jarayonini qiziqarli olib borish, har bir o'quvchiga individual-kreativ yondashish imkonini berishi.

XULOSA

Har qanday innovatsion texnologiyaning o'quv-tarbiya jarayonida qo'llanilishi shaxsiy harakterdan kelib chiqqan holda, o'quvchilarni kim o'qitayotganligi va o'qituvchi kimni tarbiyalayotganiga bog'liq. Innovatsion texnologiya asosida o'tkaziladigan mashg'ulotlar talabalarning muhim hayotiy yutuq va muammolar shaxsiy munosabatlarini bildirishiga, ularni fikrlashga, o'z nuqtai nazarlarini asoslashga imkoniyat yaratadi. Shuning uchun ham ta'lim jarayonida o'quvchilarda kreativ yondashuvni shakllantirishida innovatsion ta'lim texnologiyalarning o'rni va ahamiyati beqiyosdir[10]. Shu bois ta'lim tizimiga yangi o'quv dasturlarini joriy etish, o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish bilan birga innovatsion ta'lim texnologiyalari qo'llashga ham muntazam ravishda e'tibor qaratib borish zarur.

References:

1. A.Karimov. Barkamol avlod - O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. -T.: Sharq, 1998. 63 b.
2. I.A.Karimov. Yuksak ma'naviyat - yengilmas kuch. -T.: O'zbekiston, 2008. -173 b.

3. Sh.M.Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik har bir www.scientificprogress.uz «SCIENTIFIC PROGRESS» Scientific Journal ISSN: 2181-1601 // Volume: 1, ISSUE: 6 352 rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lish kerak.O'zbekiston. 2017 y.

4. Q.T.Olimov. Kasb ta'limi uslubiyati. o'quv qo'llanma. -T.: 2006.

5. SH. SHodmonova, N.S. Mirsagatova, G.N. Ibragimova, M.T. Mirsolieva. Pedagogik texnologiyalar. Metodik kullanma T.: "Fan va texnologiyalar", 2011.